

JUDr. Petr Čech, LL.M., Ph.D.
Katedra obchodního práva PF UK

Posudek k diplomové práci Barbory Fořtové na téma „Zastoupení zaměstnanců
ve volených orgánech akciové společnosti – komparativní pohled“

Rozsah práce: 43 tiskových stran
Datum odevzdání práce: 12. listopadu 2020

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka zvolila tradiční téma, prakticky nesmírně relevantní, jež dál získalo na své aktuálnosti díky velké novele zákona o obchodních korporacích. Je proto potřebné a užitečné je průběžně zpracovávat.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako poměrně náročné. K velké novele zákona o obchodních korporacích se v době uzavření rukopisu práce pojil jediný odborný pramen, přinejmenším v části matérie se tak diplomantka musela zorientovat na vlastní pěst. Vzhledem k zaměření práce bylo nezbytné pracovat rovněž s cizojazyčnými zdroji, což dále zvyšovalo nároky na zpracování tématu.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomantka si vytkla za cíl shrnout změny, které přináší velká novela zákona o obchodních korporacích v úpravě zaměstnanecké participace, stručně nastítnit vybrané výkladové problémy, jež vyvolává, a zasadit je do širšího kontextu komparace s právní úpravou ve Velké Británii a v Německu. Tohoto cíle (byť s několika výhradami formulovanými níže) snad dosahuje.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Nemám důvod pochybovat, že dílo je výsledkem diplomantčiny samostatné práce.

C. Logická stavba práce

Strukturu práce pokládám za přehlednou. Po obecném úvodu shrnujícím výhody a nevýhody zaměstnanecké participace (kapitola 1) diplomantka podrobněji analyzuje postupně tuzemskou, anglickou i německou právní úpravu, a to i v jejich vývoji (kapitola 2), aby následně provedla jejich porovnání (kapitola 3). Z věcného hlediska bych možná pokládal za logičtější, kdyby zhodnocením výhod i nevýhod práci završila, a to i na základě závěrů předchozích pasáží.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Okruh použitých pramenů zahrnuje stěžejní tuzemská díla věnovaná platné právní úpravě. Zklamáním je pro mě jen minimální reflexe (přítom nadále využitelné) literatury z dob účinnosti obchodního zákoníku, tím spíše když velká novela zákona o obchodních korporacích v podstatě obnovuje stav právní úpravy, která se podávala z něj.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka diplomantčiny analýzy kolísá. Zatímco v případě tuzemské právní úpravy je slušná, ve vztahu k úpravě anglické a zejména německé téže úrovně nedosahuje a omezuje se prakticky jen na posouzení otázky, v jakých případech, resp. do jaké míry je v těchto zemích participace povinná a jaké podoby nabývá, resp. jakého počtu členů toho kterého orgánu se týká. Seriózní komparace by měla témuž rozboru podrobit stejný okruh témat a otázek a teprve na jejich pozadí skutečně srovnávat. Přítom právě třeba v Německu mohla diplomantka čerpat inspiraci při hledání

odpovědí na výkladové nejasnosti, které nastoluje velká novela zákona o obchodních korporacích v poměrech práva tuzemského. Mrzí mě, že stranou diplomantčiny pozornosti zůstal i evropský model participace, jak se (nakonec i v úpravě tuzemské) prosazuje v řízení evropské společnosti (SE) či kapitálové společnosti, která vzejde z přeshraniční fúze. Již proto, jak řeší některá témata, kterým se diplomantka v práci věnuje (viz třeba participace v rámci skupiny společností). Oceňuji na druhé straně, že diplomantka neváhá formulovat vlastní postoj k otázkám, jimiž se v práci zabývá, i předkládat návrhy na zlepšení právní úpravy. V řadě případů bych nicméně uvítal jejich (hlubší) argumentaci.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je standardní.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Práce vykazuje slušnou slohovou i jazykovou úroveň. Gramatické chyby a překlepy jsem v ní však zaznamenal, a to i hrubé.

4. Případná další vyjádření k práci

Některá diplomantčina tvrzení v práci jsou nepřesná či dokonce nesprávná, ať již formulačně, nebo i věcně. Uvítám, jestliže se nad nimi diplomantka zamyslí a vrátí se k nim v průběhu ústní obhajoby. Na str. 5 v poznámce č. 3 tvrdí, že účinným se „zákon o obchodních korporacích“ stane 1. ledna 2021. Mezi nevýhodami zaměstnanecké participace v kapitole 1 neuvádí některé, jež v práci sama zmiňuje, např. problém spočívající v tom, že členy statutárních orgánů mají kontrolovat osoby, které jsou jim přímo či nepřímo podřízeny. Mezi výhodami postrádám další, jež se pravidelně zmiňují v samotném Německu, např. významný příspěvek k sociálnímu smíru uvnitř společností, zvláště v dobách ekonomických turbulencí, ve kterých je třeba přijímat nepopulární opatření postihující zaměstnance. Na str. 14 se diplomantka odvolává na vyjádření doc. Havla z roku 2009 k „původnímu návrhu novely zákona o obchodních korporacích“. Níže naopak zmiňuje, že po „novelizaci“ nebylo zřejmé, zda společnosti mohou participaci zachovat. Na více místech práce (např. na str. 16) zmiňuje, že velká novela zákona o obchodních korporacích „opustila“ požadavek povinné participace v monistické struktuře akciové společnosti. Na str. 17 pojednává o problému vypuštění odstavce vládního návrhu, který měl výjimečně připustit, aby členy dozorčí rady zvolené zaměstnanci mohli za stanovených předpokladů odvolat i „zaměstnanci“. Souhlasím se závěrem na str. 18, dle kterého také stanovy participované společnosti mohou určit počet členů dozorčí rady nedělitelný třemi (bude-li zachován nejméně třetinový podíl zástupců zaměstnanců na něm), postrádám pro něj však jakoukoliv argumentaci. Z čeho diplomantka dovozuje, že požadavek na počet členů dozorčí rady dělitelný třemi zákon stanoví dispozitivně? Na str. 18 a 19 diplomantka uzavírá, že vzroste-li počet zaměstnanců společnosti v průběhu funkčního období členů dozorčí rady zvolených valnou hromadou nad 500, „zákon ukládá akcionářům povinnost na nejbližším zasedání valné hromady umožnit výkon práva zaměstnanců obsadit část členů dozorčí rady svými kandidáty“. Nerozumím, proč v případě poklesu tohoto počtu pod 500 diplomantka (na str. 20) rovněž neuvažuje o analogické aplikaci ust. § 448b odst. 4 ZOK, jak činí shora v případě členů dozorčí rady zvolených zaměstnanci, kteří budou závažně porušovat své povinnosti. Na str. 20 diplomantka nesprávně odkazuje na § 448a odst. 2 ZOK. Na str. 22 nesprávně používá pojem firma. Na str. 23 argumentuje dispozitivitu úpravy většin potřebných ke zvolení člena dozorčí rady zaměstnanci důvodovou zprávou a uvažuje o tom, že by ji mohla využít valná hromada svým usnesením, jež by následně bylo možné přezkoumat z hlediska případného zneužití. Zmínce o možném přezkumu usnesení valné hromady soudem (který má být akcionářům zachován, a proto není třeba žet, že nemohou soudu navrhnout přezkum platnosti volby členů dozorčí rady zaměstnanci) nerozumím ani zcela dole na téže straně. Na str. 24 diplomantka uvádí, že (na rozdíl od Velké Británie) je v tuzemsku plně

v diskreci společností, zda se přihlásí ke kodexu corporate governance. Atd. Ve výčtu bych mohl pokračovat, pro účely tohoto posudku to však nepokládám za nezbytné.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Výše dle textu ad 4.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Práce je způsobilá obhajoby. Její výsledné hodnocení ponechávám závislým na průběhu této obhajoby. Předběžně ji nicméně (vzhledem k uvedeným výhradám) navrhuji klasifikovat spíše stupněm dobře.

V Praze dne 28. prosince 2020

JUDr. Petr Čech, LL.M., Ph.D.